

# פחד דוד



יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת  
מקץ

ל' כסלו  
תש"פ

1005



ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:29 | 4:13 | 4:21 | 4:08 **הדלקת נרות**

5:26 | 5:22 | 5:24 | 5:23 **מוצאי שבת**

6:03 | 6:00 | 6:02 | 6:01 **רבינו תם**

## משכיל לדוד

### מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

שבכל יום מוטל על כל אחד מאיתנו להוסיף עוד ועוד תורה, וללכת מחיל אל חיל ורק בכך ניתן לגרש את החושך אשר ביקשו היוונים להטמיעו בו ולהחשיך את נשמותינו. לעומת זאת בית שמאי סוברים כי פוחת והולך מפני שגרסתם היא שעלינו לזכור היאך בקשו היוונים להשכיחנו מתורת ה' ומצוותיו. כיוון שהיוונים לא פנו בבקשה חד משמעית לישראל "עזבו את תורת א-להיכם" כי ידועו שעם ישראל לא ישמעו להם, לכן ניסו להכניס בהם ארס של כפירה טיפין טיפין. בתחילה - באו לשכח מהם מעט מן התורה, ואכן רבים מעם ישראל לא נתנו ליבם למכמורת שטמנו היוונים להם והלכו אחריהם, ובכך פחתו והלכו מדרך התורה עד שנתיונו ונתרחקו לחלוטין מתורת ה'.

תרבות יוון דומה לערב המסמל את החושך. וכידוע הלילה אינו בא בבת אחת אלא מעט מעט. בתחילה השמש שוקעת וזהו זמן דמדומי חמה, לאחר מכן צאת הכוכבים, וזהו תהליך הנמשך עד שמחשיך היום לגמרי. וכך ביקשו היוונים להחדיד את תרבותם לתוככי עם ישראל - בתחילה ירידה איטית ולאחריה ירידה נוספת, בבחינת פוחת והולך, עד למטרה שלשמה חתרו, שישראל יישארו חלילה ערטילאיים מכל זיק של יהדות.

וראו עד כמה גדול הוא אורה של תורה. בפרזי שבצרפת שהוא מקום הטומאה והקליפה הקשה, רואים אנו בישיבתנו הקדושה בחורי חמד צעירים רבים המתנזרים מכל תאוות העולם ומואסים בכל חמדות תבל, ויושבים וחוסים בצל התורה הקדושה ועוסקים בה מתוך התלהבות קודש, כשאור תורה נסוך על פניהם. ומנין זוכים לגבורה עילאית שכזו. מהו הקסם המושך אותם אל עולם התורה? התשובה היא כי זוהי סגולתה של התורה שהאור שבה מחזירו למוטב ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. וכשטועמים את צוף טעמה מיד כבר קשה להיפרד ממנה בבחינת "טעמו וראו כי טוב ה'", וכך זוכים הם להתגבר על יצרם.

וכך גם בימי החשמונאים אף על פי שהם היו המעטים, וגם רבים מעם ישראל התיוונו והחשיכו את התורה-אולם אור התורה אשר זרח באותם מעטים, הצליח להרחיק את החושך מכל עם ישראל ולהשפיע בזריחתו על כולם. כי "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך" ועל ידי כך זכו להינצל מידי היוונים.

ואמרו חכמינו ז"ל במדרש על הפסוק (שיר השירים ז, יד) "הדודאים נתנו ריח" - זה ראובן, "ועל פתחינו כל מגדים" - זו הדלקת נרות שמדליקים על הפתח. על פי דברינו יובן מדרש זה כמין חומר. כי הרוצה לזכות להיות בבחינת "ראובן" דהיינו בן - אור שהוא בן תורה, עליו להיות מוסיף והולך באורה של תורה כדוגמת נרות החנוכה שמוסיפים בה אורה מיום ליום, היום מדליקים אחד ולמחר שנים וכן הלאה.

והיה רצון שנזכה להחזיק בתורת ה' ולהתמיד באורה ולהוסיף בה עוד ועוד ובכך נגרש את החושך, והאור הרוחני יזרח עלינו תמיד, אמן ואמן.

**"וייהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם"** (בראשית מא, א)  
כותב המדרש (בראשית רבה פרק פ"ט א') הדא הוא דכתיב "קץ שם לחושך", זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה בחושך ובאפילה בבית האסורים. כיון שהגיע הקץ-מיד ופרעה חולם, עד כאן.

עד עתה היה יוסף בתוך בור הצרות כפי שהעיד על עצמו לאמר (בראשית מ, טו) "כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור". חי הוא הרחק מבית אבא, אחיו השבטים התנכרו אליו ושנאוהו, ואשת פוטיפר ניסתה להחטיאו ולהפילו ברשתה. והנה כעת "מקץ", סוף וקץ לכל הצרות והסבל לפי שעתה מסתלק החושך ובא לו האור המאיר.

וישנו גם כן חושך רוחני. ואמר המדרש (בראשית רבה פרק ב, ס"ד) על הפסוק "וחושך על פני תהום". חושך - זו גלות יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן, שהייתה אומרת להם "כתבו לכם על קרן השור אין לנו חלק בא-להי ישראל", עד כאן. היוונים ביקשו להשכיח את ישראל מן התורה והמצוות, וחושך זה אפשר לסלקו רק על ידי אור התורה. כשאור התורה זורח אזי חושך יוון מסתלק ובטל מן העולם.

ועד עצם ימינו אנו נמשכת מלחמה זו, כי אמנם מלכות יוון נעקרה מן העולם, אך תרבותה ומורשתה עדיין קיימים, והרצון להחשיך את התורה ולכלות כל חלקה טובה - עדיין נמצא. ורק בכח התורה הקדושה שאנו עוסקים בה ועמלים בה, להזריח את האור ולהאיר את החשיכה. לכן אמרו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר) שלעתיד לבא כל החגים יתבטלו מלבד חנוכה ופורים.

ונשאלת השאלה - מדוע דווקא שני חגים אלו יישארו לעתיד לבא? אלא מפני ששני ניסים הללו ממשכים עמנו עד עצם היום הזה. המן הרשע היה בזמן אבותינו ועדיין קיים גם בדורנו, שבכל דור דור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, אויבינו מקיפים אותנו מכל עבר ומבקשים את נפשנו, ובחסדי ה' המרובים עמנו אנו ניצולים, וזהו רצונם של אומות העולם לאבד את ישראל מבחינה גשמית- את גופם.

וכן ניסי חנוכה שהם סמל ניצחון הרוח, נמשכים עימנו עד היום הזה. כי כל מיני תרבויות שונות ומשונות למיניהן עומדות עלינו, וכל מטרתן להשכיח את התורה ולהחשיך את עיני ישראל. ונגד שני סוגי חושך אלו - האחד חושך רוחני, והשני חושך גשמי - אנו נלחמים עד ימינו אנו. ומלחמה אחת קשורה בחברתה כי בזכות אור התורה הקדושה זוכים לתרתי, הן להביס את תרבויות הגויים והבליהם המנסים להכחיד את רוחניותנו, והן להינצל מאויבינו הקמים עלינו כדוגמת המן הרשע ודומיו. כי התורה היא אגוני מגנא ואצולי מצלא ולכן כשנזכה בעזרת ה' יתברך לאור האמיתי בזמן משיח צדקנו, נדע כי כל זאת בזכות עמידתנו האיתנה והיציבה בשתי מלחמות אלו, והצלחה זו בזכות עסקינו בתורה הקדושה.

לכן בימי החנוכה מדליקים נרות כדי לסלק את החושך, ונוהגים כדעת בית הלל ובכל יום מוסיף והולך. לפי

## הילולא דצדיקיא



ל - רבי דוד אופנהיים

א - רבי יאיר חיים בכרך מח"ס 'חזות יאיר'

ג - רבי חיים שמואלביץ

ד - רבי שאול דוויק הכהן

ה - רבי אברהם יעקב מסדיגורא

ו - רבי יהושע עמרם

ז - רבי יחזקאל משינווא

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל  
ישלח הודעה: [mld@hpinto.org.il](mailto:mld@hpinto.org.il)



## במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



## דברי חכמים

### פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

#### ממה התפעלו פרופ' גוטו וטוקאנו?

"ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור" (בראשית מא, יד)

מפגש מעניין התקיים באותם 'מי פדיין שבויים', שהסעירו את העולם היהודי כולו, בשל הפרשה הידועה, בה נעצרו שלושה בחורים ביפן והוכנסו לכלא. המפגש התקיים בביתו של פוסק הדור הגר"ש וואזנר זצ"ל. במסגרת סיור שערכו בבני ברק, עלו פרקליטים יפניים חשובים, פרופ' גוטו ופרופ' טוקאנו לביתו של הגר"ש וואזנר זצ"ל.

"יש לנו הכרת הטוב לממשלת יפן", העלה הרב את פרשת הצלתם של חמישים בחורים בשואה, באמצעות אשרות יפניות שהונפקו להם. "אנחנו לא שוכחים את סוגיהארה", התייחס הגר"ש לשגריר יפן בקובנה, הבירה הזמנית של ליטא, שהיה שליח ההשגחה להצלת יהודים רבים וכן ישיבות חשובות באירופה, כמו 'חכמי לובלין' - בזמן השואה. "יש לנו הכרת הטוב לממשלת יפן על שהצילה חלק מעולם הישיבות".

עו"ד טוגו: "מהו העונש שהיהדות החרדית מטילה על אנשים בלתי הגונים? כלומר, אלו סנקציות מוטלות עליהם?" הרב וואזנר: "היום ידינו אינה-רמה. אין לנו משטרה ואיננו יכולים להעניש. אבל אנחנו מוציאים אותם מכלל ישראל". היה זה כמובן ביטוי חריף במיוחד, שאכן הבהיר לאורחים, עד כמה היהדות החרדית שוללת מכל וכל את הפשע בכל צורותיו.

טוקאנו: "חבל שהשופטים לא רואים ולא שומעים את שאנחנו רואים ושומעים כאן, ב'בית המנהיג הרוחני היהודי'. הם היו מתייחסים לעצורי יפן בצורה שונה לגמרי". הגר"ש: "אני מתפלל שהפגישה שלנו תתרום כדי לסייע לכם להוכיח את חפותם של הילדים".

בהמשך אמר הגר"ש: "אני מבקש להציג משאלה בפניכם, עורכי דין מכובדים. אני יודע עד כמה זה קשה, אני יודע כמה ניסיתם. אך בכל זאת אני חוזר ומבקש, שעד שיסתיים ההליך, תדאגו ש'הילדים' יקבלו אוכל הכשר לפי הדת שלהם. הוכח היסטורית, שיפן מכבדת את הדת היהודית, ויש לכם על מה לסמוך כאשר תבקשו עבור שני הילדים, שעדיין נמצאים אצלכם, כי יקבלו אוכל כשר".

זה היה רגע גדול - שגם עורכי הדין התפעמו ממנו - כאשר רבן של ישראל, דואג גם לפרט ה'זוטר' בעיניהם, של אוכל כשר, וזוכר להפציר באורחים בטרם פרידה לעשות הכל, כדי להבטיח שכל עוד כלואים הבחורים ביפן, יקבלו אוכל שהתורה מתירה לאוכלו.

עורכי הדין היפנים הבינו את המשמעות, שכמוה לא ימצאו בעמים, בה אדם שנמצא ב'עמדה מלכותית' - כפי שהם עצמם הגדירו - יוצא מגדרו לטובת דאגה של מזון כשר לבחורים. השלושה הבטיחו בו במקום, כי יעשו כל שביכולתם כדי למלא את הבקשה שהגר"ש הביע ברגש רב כל כך.

לקראת סוף הפגישה ניגשו האורחים בזה אחר זה וביקשו דבר אחד: 'ברכה'. גם גויים יפנים הבינו שמאדם גדול כזה, צריכים לבקש ברכה. "ביזכות פועלכם למען הבחורים - יתמלאו משאלותיכם לטובה", אמר ואחר הוסיף ובירך אותם שיצליחו במשפט.

ואז הפתיעו שלושת עורכי הדין המכובדים, בבקשה מאוד לא שגרתית, החורגת מכללי הנימוס היפני הקר: "אנו מבקשים להצטלם עם הרב".

"אתם מבקשים להצטלם לצורך פרסום התמונה?" הפתיע אותם הגר"ש כחרף עין. השלושה הבינו במה דברים אמורים, והבטיחו כי התמונות לא יפורסמו. "אנו רוצים לתלות אותן על קירות המשרד ביפן. זו זכות להופיע ליד דמות כמו הרב". מכיוון שכך ומפני חשיבות העניין, חרג מרן הגר"ש מעמדתו הנחרצת כל הימים כנגד תצלומי וניאות לבקשתם.

### במופלא ממוך אל תדרוש

אירופה, ולנגד עיני נגלו למעלה ממאה תמונות מזעזעות מזמן המלחמה. בלבי עלה כעס גדול ושאלה ענקית ריחפה במוחי: מדוע חפים מפשע נענשו באופן כל כך קשה ואכזרי?

אך גם במקרה זה התנערתי מיד ממחשבות אלו שהן תחבולות היצר הרע להכשילני באמונותי, וזנכתי בדברי אמונה ששמעתי פעם בשם רב גדול שאמר בזמן השואה שכאשר יהודי שומע שמועה רעה ומקבל עליו דין שמים באהבה ואומר "ברוך דיין האמת" בכוונה גמורה ללא שאילת שאלות, אזי כשיגיע לבית דין של מעלה ינהגו עימו באותו אופן ולא ישאלו מדוע עבר עבירה פלונית ומדוע חטא בחטא אלמוני, אלא ידונו אותו לכף זכות.

**בנוסף, הזכרתי לעצמי שוב ושוב שכאשר באות על יהודי צרות, עליו לקבלן באהבה ללא כל הרהורי תהייה ושאילת שאלות. ובנוסף, טוב יעשה אם יפשפש במעשיו ויחפש שמא עוונותיו הם אלו שגרמו לכך שתבאנה עליו צרות אלו, ואז יזכה לשוב עליהם בתשובה.**

באחד הימים קיבלתי שיחת טלפון ממרסיי שבצרפת שבה בישרו לי על בחורה בת 29 שנפטרה ל"ע מהמחלה הארורה. בשומעי זאת, המחשבה הראשונה שעלתה בראשי הייתה: מדוע צעירים ללא עוון צריכים לסבול ולהיפטר מן העולם?

בחורה זו כבר החלימה לאחרונה מהמחלה ואף שערותיה צמחו, וכל מי שהכיר אותה היה מאושר מהנס הגדול שנעשה לה. אך לבסוף המחלה האיומה גברה עליה, הכריעה אותה והיא נפטרה צעירה לימים, ללא שזכתה להתחתן ולהביא לעולם דורות אחריה.

כך חשבתי לעצמי, ובראשי הוסיפו לחלוף מחשבות שונות והרהורי היצר אודות צורת ניהולו של הבורא את העולם. אולם לפתע התנערתי ממחשבות אלו וקראתי בקול רם: "ברוך דיין האמת".

כך ארע לי גם כאשר הגיע לידי אלבום תמונות שנאספו משואת יהודי

### במה מפטירין



הפטרת השבוע: "רני ושמחי" (זכריה ב-ד)

ומוסיפים ב' פסוקים מהפטרת "השמים כסאי" ו"מחר חודש".

**הקשר לפרשה:** בהפטרה מזוכרת המנורה והנרות שראה הנביא זכריה, שהוא מענינא דיומא; הדלקת הנרות בימי החנוכה.



### נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

### קבלה ויודוי

אם כבר עבר ושמע לשון הרע והאמין בליבו, תיקונו הוא שיתחזק להוציא הדברים מליבו, שלא להאמינם, ויקבל על עצמו להבא, שלא לקבל עוד לשון הרע על אדם מישראל, ויתודה על זה, ועל ידי כך יוכל לתקן את הלאוין והעשין שעבר על ידי קבלת לשון הרע.

## מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ  
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



### כשמתגלה הבוקר מסתלק הפירוד

"ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם" (בראשית מא, א)

ואמרו במדרש (בראשית רבה פרק פ"ט, א) הדא הוא דכתיב "קץ שם לחושך" זמן נתן ליוסף הצדיק כמה שנים יעשה בחושך ובאפילה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ מיד ופרעה חולם, עד כאן.

ניתן לפרש ולומר כי כשיש שנאת חינום והאחד עוין את חברו ומחפש את רעתו ומלמד עליו כף חובה - הרי שזה חושך ואפילה, כי כשרואה את חברו נעשה לו כמין חושך למולו מפני שקשה לו לראותו מחמת השנאה שיש לו עליו. אולם כשמשלים עימו, מיד חוזר בו האור ומאיר בתוכו והוא שמח בשמחת חברו, ודן אותו לכף זכות ובכך השלום חוזר על כנו.

וזה שאומר המדרש, שבפרשה זו נעשה קץ וסוף לחושך השנאה שהייתה שרויה בין האחים. כי עד עתה היו האחים שונאים את יוסף מחמת החלומות אשר חלם עליהם. אולם עתה למרות שעדיין יוסף לא נתוודע אליהם, אך וודאי שהשנאה ביניהם הייתה נחלת העבר, והם החלו לכסוף לראותו ולחשוב היכן הוא מתוך דאגה כנה לשלומם.

וגם יוסף מצידו סלח להם על מעשיהם כי ידע ש"כל מה דעביד רחמנא לטב עביד", ובפרשה זו כבר נתקרבו הלבבות, לכן נאמר "קץ שם לחושך" עד עתה מחמת השנאה היו שרויים בחושך ועלטה, ומשהתקרבו אל השלום נתגלה האור ונסתלק חושך השנאה והפירוד שהיה ביניהם.

וזה שאומר הפסוק (בראשית א, ה) "ויהי ערב ויהי בקר", ואמרו חז"ל אין "ויהי" אלא לשון צער. מדוע יש צער? מפני שיש חושך של שנאה בין אחד לשני. "ויהי ערב" אותיות "בער" כמאמר הפסוק (תהילים עג, כב) "ואני בער ולא אדע". המתנהג בשנאה עם חברו - הוא חי בחושך כבזמן ערב, ונקרא בער וחסר דעת.

ועוד אפשר לומר "ערב" מלשון "ערבות" שכל ישראל ערביין זה לזה, וכשערבות זו פגומה והאדם אינו אוהב את חברו והוא שונאו, הרי שהוא נמצא בחושך כבשעת ערב. אך כשמשכין שלום ומוסיף אהבת חינום בינו לבין אחיו זהו "ויהי בוקר" - "ויהי" מלשון שמחה, ואז עולה השחר ומאיר לו את היום. "בוקר" אותיות "קרוב" שהמתקרב אל לבב חברו ומתנהג עימו באחדות, הרי שלדידו הכל זורח ובוקר הוא בעבורו, כי הוא שרוי באור גדול של שלום ואחדות.

## פניני הפרשה



### רחמים כדי לרחם על אחרים

"וא-ל שדי יתן לכם רחמים" (בראשית מג, יד)

לכאורה היה צריך הכתוב לומר "יתן עליכם רחמים" והרי לכך נתכוון שהש"ת ירחם עליהם, א"כ מדוע אמר: "יתן לכם רחמים"?

מבאר הרבי משה יחיאל מאו"רוב זצ"ל; כי הרוצה שירחמו עליו מן השמים - צריך תחילה שיהיה הוא עצמו רחמן, כדרך שאמרו "כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים" (שבת קנא, א).

כך יעקב אבינו ע"ה, איחל לבניו שיוזכו להיות רחמנים - שייתן הקדוש ברוך הוא להם מידה טובה זו של רחמנות על אחרים, וממילא ירחמו גם עליהם מן השמים.

### ההבטחה של תפילת הדרך

"הם יצאו את העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדוף"

(בראשית מד, ד)

הקשר בין הדברים מעלה תמיהה; וכי בגלל ש"לא הרחיקו" לכן אמר יוסף "רדוף אחרי האנשים"?

אכן, ביאר רבינו חיים ויטאל זיע"א, שהרי ידוע כי תפילת הדרך מועילה לאדם שלא יוזק בדרך, ומחויבים בתפילה זו רק לאחר שמתרחקים לפחות פרסה אחת מן העיר.

והנה יוסף ידע שהאחים יתפללו 'תפילת הדרך', ולכן ציווה לרדוף אחריהם לפני שיתרחקו הרבה מן העיר. היינו, לפני שיתפללו תפילת הדרך.

ויש שפירשו, שלכן ציווה יוסף למלא את אמתחותיהם "כאשר יוכלון שאת", היינו כדי שיכביד עליהם המשא ולא יוכלו לנסוע מהר יותר ויקל לרדוף אחריהם ולהשיגם בעוד מועד.

### מידת הענוה של יוסף

"ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה"

(בראשית מד, יד)

רש"י מפרש: "עודנו שם - שהיה ממתין להם".

בספר 'ישמח לב' להגר"ז לובינסקי זצ"ל, מעלה את השאלה שלכאורה מה זה משנה לנו מה שיוסף היה ממתין להם, ולכאורה "והוא עודנו שם" נראה כשפת יתר, דודאי כיון שנפלו לפניו ארצה, היה עדיין שם?

וביאר שהכתוב בא לרמז בזה על גודל מדרגותיו של יוסף הצדיק, שאף שבאו אחיו להשתחוות אליו, וראה בחוש איך שחלומותיו מתקיימים, בכל זאת לא זחה דעתו עליו כלל, ונשאר בשפלות רוחו כמו שהיה בעת השליכוהו הבורה, כי ידע שכל הגדולה הניתנת לו, מן השמים היא, לא עבור עצמו, אלא בכדי להציל את אחיו ובית אביו מחרפת רעב ולהחיות עם רב.

וזהו אפוא ביאור הכתוב "והוא עודנו שם" - כלומר באותה הבחינה שהיה שם בבור, היה בשעה שנתקיים בו "ויפלו לפניו ארצה".



## הידור מצוה בתיקון המידות

על סגולת ימי החנוכה - היה מעורר ראש ישיבת 'תורה אור' הג"ר חיים פנחס שיינברג זצ"ל, שהם מיוחדים לעליה בתורה, שכן סודות התורה נמסרו למשה רבינו בחנוכה (כידוע בשם החת"ס). והביא מה שכתוב בספרים שטיקור חדושי הגדולים שהגאון החתם סופר חידש, היו דווקא בימי חנוכה. והיה מביא בשיחתו במסיבת חנוכה את דברי ה'פרי מגדים', שהיוונים לא רצו לבטל סתם את ישראל מתלמודם, אלא הם רצו שלא יעסקו בחכמת התורה.

וביאר שהיוונים רצו להשכיח את דקות ההבנה הצרופה בתורה, שכן אם לא לומדים בעמקות חסר את עיקר השלימות של הלימוד. ולכן דוקא בחנוכה יש ללמוד בעיון והעמקה.

מרגלא בפומיא לומר לצעירים: דעו לכם כל אחד ואחד יכול להיות תלמיד חכם, להיעשות ראש ישיבה ולחבר ספרי חידושי תורה. ולפעמים כשהיה מדבר עם נערים וילדים היה מדבר איתם בשפה פשוטה ומובנת להם: "כל אחד מכם יכול לכתוב 'טבעת החושן' [הספר שכתב על הספר יקר הערך 'קצות החושן'], מה חושבים אתם ביום אחד כתבתי ספרי חידושי תורה? התחלתי קצת ועוד קצת. תדעו לכם הטבע של רוחניות זה הנס, כמו שרואים בחנוכה שלא היה לשם שמן רק ליום אחד ולבסוף דלקו ממנו שמונה ימים, אם אדם ימדוד את עצמו לפי כוחותיו, יכול ללמוד קצת ולא יצא ממנו כלום, אך ברוחניות הנס הוא הטבע. לכן החמירו חז"ל כל כך בפרסום נס החנוכה משום פרסומי ניסא כי מה שצריך הוא להבין שהטבע של רוחניות הוא הנס".

בחרנו ביריעה זו להתמקד בענין אחר הקשור לתיקון המידות, ממידותיו הנאצלות של ראש הישיבה זצ"ל כפי שנחרטו עלי הספר 'מגדלתו ומרוממתו':

בשיעור הלכה בערב ימי החנוכה הביא רבינו את דברי ה'חסד לאברהם', **שההידור הגדול בכלי של נר חנוכה הוא לעשות חנוכה מכסף וכדו', והדגיש שלדעתו עיקר הענין בזה הוא שמדליקים השמן בבזיכי הנרות אך כאשר מדליקים בכוסיות - מפסידים את עיקר הידור המצוה.**

לאחר השיעור ניגשו אליו תלמידים ושאלו "והלא רבינו עצמו מדליק בכוסיות בתוך חנוכיית הכסף"? והשיב רבינו "אם אדליק בחנוכה עצמה, על מי יהיה מוטל לשפשף ולקרצף את החנוכה לאחר החג? על הרבנית, וכי סבורים אתם שאעשה הידור מצוה שיקשה על הרבנית ויהיה על חשבונה?"

## הזהירות שלא לצער שום אדם

רבינו לא יכל לסבול שיכאב למישהו, בפרט לא בגינו, וגם אם היה הלה ראוי לקבל תוכחת מוסר נזהר שלא לצערו בחינם ולא להתכבד בקלונו.

דרכו היתה שהיה מפעם לפעם יורד לחדרים לאחר התפילה להעיר את אלו שלא קמו לתפילת שחרית. בביקוריו בחדרים למדו התלמידים מסכת שלמה בהלכות דרך ארץ, איך להעיר ואיך נתן לכל בחור את ההרגשה שהוא מחשיב אותו ומקבל את תירוציו ובעיקר איך שמר על כבוד מי שבא להוכיח.

פעם כאשר ירד לאחד החדרים, ניסה להיכנס וראה שהדלת נעולה. הוא דפק בדלת ואחד מחברי החדר שאל בקול מי דופק בדלת, ענה לו רבינו שהוא העומד בדלת. אותו בחור שלא האמין וסבור היה שזה בחור אחד שמחקה את קולו של ראש הישיבה ענה שלא בכבוד הראוי, כך התנהלו הדברים כמה דקות, רבינו דופק והלה עונה שלא לפי כבודו. לפתע החליט הבחור לפתוח את הדלת, כששמע רבינו את קול המפתח מסתובב, ברח מהמקום במהירות. הוא הבין שהלה יבוש ויכלם ולא יהיה לו לאן להוביל את חרפתו ולא רצה לביישו, לכן ברח שלא לראות מיהו הבחור.

עד כמה היתה לו רגישות אפילו לחשש צער קטן של הזולת; פעם נזקק לחבוש פלסטר על אצבעו ובאותו זמן כובד בסנדקאות, קודם שנסע לברית ביקש להורידו שמא זה יהיה מאוס בעיני בעלי הברית. כמו כן כאשר נכנס לחתונות בבית אדמו"רים ומשפחות חסידיות, היה מכניס את העניבה מתחת לטלית קטן, כדי לכבד את מנהגם ולהיות כמה שפחות שונה מהם.

רבינו דקדק מאד בשמיעה מדויקת של קריאת התורה כהלכתה, הוא הכיר בטובתו של הג"ר ישראל סאלאוויצקי זצ"ל שהיה במשך שנים רבות בעל הקורא בישיבה בשבתות והיה קורא בדיוק ודקדוק נפלא. בימות החול היו בחורים מהישיבה קוראים וידעו שצריך להכין היטב, שכן היה מדקדק בקריאה מדויקת ואם לא היו מדקדקים היה מעיר בעדינות.

פעם קרא בחור את קריאת היום, ואחד

המתפללים תיקנו וזעק לעומתו שוב ושוב שטעה, אחרים חשבו שלא טעה. שאלו את רבינו ושלא כדרכו להורות לחזור כשיש ספק, הפעם שתק. לאחר מכן שאלוהו למה שתק, האם לא היתה לו דעה, ענה שכנראה אכן אותו יהודי שתיקן צדק, אך היות ומהצעות והויכוחים הולבנו פניו של אותו בחור ברבים, החליט שזה יותר חמור מאי קריאה מדוקדקת ולכן שתק גם כשנשאל. כיוצא בדבר, כמה פעמים ארע שעשו דברים שלא לרוחו, ולפעמים העיר לאחר מכן למי שצריך היה להעיר, אבל ברבים לא העיר, כדי לא להלבין פנים.

ארע פעם לפני שיעור ה'משמר' בליל שיש, שאחד הבחורים חיבר שתי שולחנות שהיו לפני רבינו ובלי משים פגע באצבעו של רבינו שנלחצה בין השולחנות. המכה היתה חזקה בעליל למרות שהבחור כלל לא שם לבו למה שאירע, אך אחרים שכן ראו נפעמו לראות שרבינו שותק.

הוא החביא את האצבע מתחת השולחן ורמו באצבעו השניה לאלו שראו לשתוק. בהמשך השיעור כשהוציאה תוך כדי משא ומתן ראו שהאצבע כחולה מעצמת המכה. כך, כדי שלא לפגוע באותו בחור, שלא תהיה לו עגמת נפש על מה שגרם בשוגג, הסתיר רבינו את האצבע והבליג על הכאבים והמשיך בשיעור המשמר כרגיל.

שוב הוי מעשה בבחור שאגב הריתחא דאורייתא של שיעור המשמר, שפך את ספל הקפה שהביאו לרבינו. התוצאה היתה שבגדו של רבינו התלכלך והשולחן שלפניו התמלא בנוזל הדביק. רבינו המשיך במשא ומתן, כאילו מדובר בטיפה קטנה שנשפכה וכדבר של מה בכך, ואמר לו: תמשיך, תמשיך! רק כעבור דקות ארוכות הוציא את מטפחתו וניקה בעדינות את הבגד ואת השולחן. עוצמתו של סיפור זה תובן רק למי שהכיר את אורחו ושיגו של רבינו ועד כמה נזהר תמיד שלא יהיה רב על בגדו, בכל זאת כדי שהבחור יחשוב שלא קרה כלום, המשיך כאילו כלום לא אירע.

ועוד מעשה; ילד צעיר ממתפללי המנין של ליל שבת בביתו נרדם. אחיו הגדול שאיתו בא רצה להעירו, רבינו שהבחין בכך התקרב בזריזות, כדי לפקח עליו ולהדריכו איך להעירו בצורה שלא יבהל. רבינו הדריך את האח הגדול שילטפו בעדינות ויקרא בשמו. ברגע שראה שהילד מתחיל להתעורר, הזדרז להתרחק משם, כדי שהילד לא יבהל שרבינו עומד על ידו.

ואיך - זיל גמור!